

#tuitsdecultura

“Coloca a un ladrón entre hombres honrados y acabarán quitándole el reloj”. Flann O’Brien (1911-1966), en *En Nadar-dos-pájaros*.

@onbdn
Marta Aguilar Periodista

La documentalista Lala Gomá @EulaliaGoma anda metida en un gran proyecto para el que necesita pasta. Ayudémosla: <http://...>

@MistralS
Maruja Torres Escritora

El Godard se va a acabar.

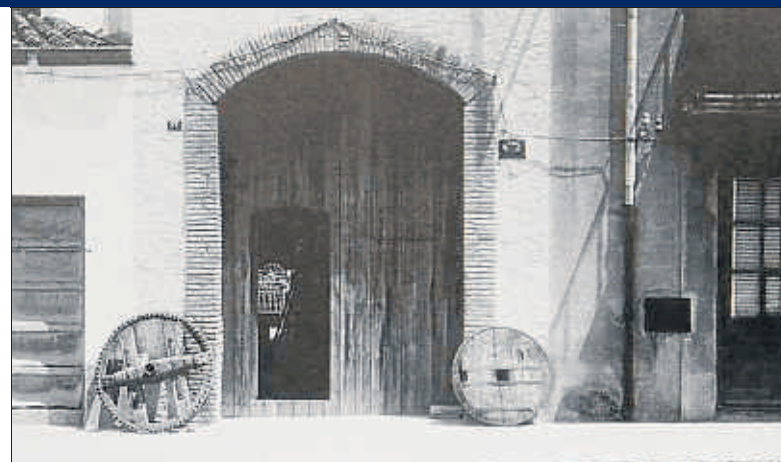
@Sebastia_Jovani
Sebastia Jovani Escritor

A los partidarios de democratizar todo os recuerdo que si todo fuera democrático el Nobel se lo llevaría Paulo Coelho.

@juansotoivars
Juan Soto Ivars Escritor

ARXIU DUCHAMP

MARCEL DUCHAMP

JOAN CASELLAS

La porta ve de la Bisbal

Joan Casellas

S'ha especulat molt sobre l'emplaçament original de la porta que Duchamp va incloure en el seu muntatge *Étant donnés*, per trobar alguna pista més vers el sentit de l'obra, tant lluminosa com ambigua. Es va dir que provenia de Cadaqués. Més endavant es va assenyalar la Bisbal d'Empordà i fins hi tot Pont de Molins, però sense identificar-ne l'edifici concret.

Avui puc dir sense cap mena de dubte que aquest portaló va sortir del portal d'una propietat del senyor Rafael Ponsatí Vilà, antiquari de la Bisbal, al número 85 del carrer 6 d'Octubre de 1869 de la Bisbal d'Empordà, on continua allotjant-se un negoci d'antiquitats.

J. CASELLAS, artista plàstic, performer i estudiós de Duchamp

L'any 1965 Denise Brown Hare va fer una fotografia de l'esmentat portal on es veu Teeny Duchamp (la seva companya) amb una actitud lleugerament artificiosa. Amb aquesta fotografia i d'altres fetes aquell mateix estiu Duchamp pretenia deixar un rastre de pistes relacionades amb el seu muntatge *Étant donnés*.

Existeixen dues fotografies més, considerades fins avui documents previs a la que ens mostra Teeny al costat de la porta original. Però una atenta comparació entre les tres fotos ens revela que una d'aquestes és en realitat una fotografia del mateix lloc on Duchamp havia comprat la porta, una vegada restaurat i habilitat el local com a magatzem de l'antiquari Ponsatí...

Aquestes tres imatges així com una targeta de l'antiquari Ponsatí conservada entre els papers de Duchamp, tot plegat publicat per Michael R. Taylor en la seva mo-

nografia *Marcel Duchamp. Étant donnés* pel Museu de Filadèlfia l'any 2009, m'ha permès localitzar l'emplaçament exacte del portal.

Hi ha moltes coincidències entre el portal localitzat i les esmentades fotografies. L'edifici annex de l'esquerra és el mateix, i si bé el sostre que es veu a la fotografia del 1965 ha estat enderrocat, encara queden les marques de les bigues a la mateixa alçada. Respecte a l'edifici de la dreta, conserva el mateix balcó. Tots el totxos del portal coincideixen en número i forma amb els que po-

Duchamp ens en dona la pista en tornar a la Bisbal per fer una foto de la portalada ja sense la porta original

dem veure a les fotografies, però sobretot destaca una pista definitiva, la clau de volta de l'arc superior, feta de forma inusual amb sis totxos horitzontals en angle.

L'importància de trobar el lloc precís d'on va sortir la porta és d'entrada formal, tot i que Duchamp era un artista molt enrevessat. No de bades l'any 1934 va publicar la *Boîte verte*, una guia desordenada de la seva obra *Le grand verre* (1915-1923), on donava explicacions imprescindibles per entendre el funcionament d'aquesta pintura, coses que altrament no hi són pintades... Duchamp va ocupar-se de propiciar diferents fotografies en les quals es podia deduir el sentit ocult d'*Étant donnés*. Dues d'aquestes fotografies fetes per Denise Brown Hare ens mostren Duchamp al costat del salt de la Cau-la per indicar-nos entre d'altres coses que a *Étant donnés* hi ha una pluja daurada i el portaló ob-

El mateix portal. A la foto de l'esquerra es veu a Teeny Duchamp al costat de la porta que van comprar per a *Étant donnés*. A la part superior, una altra foto de Duchamp amb la mateixa portalada i una

porta nova (al costat dels maons es pot veure el n.º 81). I la foto en color és actual, amb la mateixa portalada de maons (ara ha canviat la numeració i és el 85, del mateix carrer 6 d'Octubre de 1869)

jecte d'aquest text on Teeny Duchamp dibuixa una z amb la cama dreta per indicar-nos que aquell portaló és de fet *Le grand verre* fossilitzat (per més detalls vegeu el meu text "La vida secreta de Marcel Duchamp prop de Figueres". *L'Avenç*, núm. 363, 2010). Les fotografies que Marcel Duchamp va fer dels dos portals de l'antiquari Ponsatí són un enigma. Gràcies a aquestes dues fotos hem arribat amb 46 anys de retard al lloc d'origen de la porta, però segurament n'hi ha més. Com en les sèries de novel·la negra, això no s'acaba mai: per què va tornar Duchamp al lloc del crim?

DESPUÉS DE DE DIOS Y HOMBRES

EL PRECIO DE LA FAMA

UNA PELÍCULA DE XAVIER BEAUVOIS

Su plan es sencillo: robar el cadáver de Charlot

YA EN CINES

www.golem.es/elpreciodelafama

CINESA COMEDIA

GRAN SARRIA Multicines

Balmes Multicines 12 años

BOLICHE YELMO CINES

SABADELL IMPERIAL

TERRASSA CATALUNYA

LLEIDA FUNATIC

TARRAGONA OCINE LES GAVARRES

"Una película divertida y emotiva"

THE HOLLYWOOD REPORTER

FIMIN como TO.CIT